

Bibliografická poznámka

Populární a encyklopedický charakter publikace nevyžaduje úplný soupis použitých pramenů a literatury. Řadu titulů ostatně obsahují předchozí autorovy publikace s blízkým obsahem: *České dějiny – 100 památných míst* (2018), *Slavné bitvy českých dějin* (2019), *Hrady Čech a Moravy* (2020) a *Zámky Čech a Moravy* (2022). Všechny kapitoly z nich byly nově přehlednuty a přepracovány, část z nich je začleněna do této knihy. Celkově však jde o titul nový, podstatná část hesel byla zpracována poprvé.

Významnou oporou byl česko-německý přehled památných míst Čech a Moravy z roku 2001 (Bahlcke J., Eberhard W., Polívka M., *Lexikon historických míst Čech, Moravy a Slezska*). Jinak chceme v hrubém nástinu poukázat především na přínosná souhrnná zpracování.

Moderní jednosvazkový přehled českých dějin předkládají *Dějiny českých zemí* (J. Pánek, O. Tůma a kol., 2008); mnohasvazková je edice nakladatelství Paseka (*Velké dějiny zemí Koruny české*), dovedená až do časů po 2. světové válce. Nabízejí se i kolektivní tituly Nakladatelství Lidové noviny věnované jednotlivým dynastiím: *Přemyslovci* (2009), *Lucemburkové* (2012), *Habsburkové I/II* (2016–17), spolu s nimi vyšlo *Husitské století* (2014). Nemůžeme opomenout dva dlouhodobé projekty Historického ústavu Akademie věd: *Biografický slovník českých zemí* (2023: 26 dílů k písmenu H) a *Akademickou en-*

cyklopedii českých dějin (2023: 7 dílů do písmene L). Přínosná je též ediční řada Nakladatelství Lidových novin *Česká historie* (namátkou knihy D. Třeštíka, J. Zemličky, F. Šmahela, M. Wyhody atd.). *Dějiny Moravy* zprostředkovává Vlastivěda moravská (např. dílo J. Války). Připomeňme též rozsáhlý *Lexikon české literatury* (1985–2008).

Rozrůstá se edice evropských kronik z nakladatelství Argo, mnohé se dotýkají i českých dějin. Pozoruhodné jsou nové edice *Hájkovy kroniky* (2013) či práce Bohuslava Balbína (*Romanitosti z historie Království českého*, 2017). Osvědčená je edice českých kronik vycházející od 70. let 20. stol. (např. *Pokračovatelé Kosmovi*, *Kroniky doby Karla IV.*, *Ze starých letopisů českých*, k nimž je k dispozici také moderní vědecká edice, *Husitská kronika*, *Svět za tří českých králů*, *Životy posledních Rožmberků*, doplněné o *Rožmberské kroniky krátký a summovní výtah od Václava Březana*), jiná řada zahrnuje *Kosmovu kroniku* a *Kroniku tak řečeného Dalimila* (2005). Vyšly též soubory středověkých legend; r. 2011 Felířův *Letopis 1723–1756*.

Úspěšně se rozrůstá edice věnovaná jednotlivým šlechtickým rodům (většinou od P. Juříka) v nakladatelství Euromedia Group (Univerzum); jiný formát mají práce P. Vorla o Pernštejnech, J. Pánka o Rožmbercích či naposledy vydaná kolektivní monografie rodu *Harrachů* (2023). Zdařilé jsou též obsažné monografické

příručky hradů či zámků (edice Národního památkového ústavu, hlavní autor M. Konečný); stále však poslouží Durdíkovy, Vlčkovy a Plačkovy slovníky: *Ilustrovaná encyklopedie českých hradů* (1999); *Ilustrovaná encyklopedie českých zámků* (1999); *Hrady a zámky na Moravě a ve Slezsku* (1996); *Ilustrovaná encyklopedie moravských hradů, hrádků a tvrzí* (2001). Oceníme též *Encyklopedii českých* (1997), *moravských a slezských klášterů* (2005) či *Archeologický atlas Čech* (2014).

Téma habsburské dynastie prohlubují práce B. Hamannové, J. Galandauera, O. Urbana, J. Pernese, V. Vlnase, J. Raka aj. Připomínáme též kolektivní titul *Čeští králové* (2008). Pro dějiny vojenství uvedme např. *Pod císařským praporem* (2003); z jiného soudku je Maurova *Paměť hor* (2006) či Kovaříkův *Klíč k rodným chaloupkám* (2004). Od M. Lutovského vybíráme *Po stopách prvních Přemyslovců I/III* (2006–2008), od Z. Tiché *Cestu starší české literatury* (1984).

K populárním příručkám typu *Kdo byl kdo v našich dějinách do roku 1918* (1998) přibýly třeba *Portréty renesanční šlechty* (2017) či *Tváře*

osvícenství (2021); již zmiňovaný M. Konečný vydal *Apollo a Marsyas – Příběh umění na Moravě*. (2022). Trvalou hodnotou se vyznačuje *Atlas památek – Česká republika I/II* (2002) K. Kuči. Turistickým potřebám poslouží *Velká turistická encyklopedie I/XIV* (2007–2011) P. Davida a V. Soukupa.

Jinak je k dispozici nepřehledné množství titulů věnovaných jednotlivým místům paměti, osobám i událostem s nimi spojenými. Mezi nepřehlédnutelné publikace s výrazným přesahem patří starší i novější práce F. Šmahela (např. *Jan Žižka, Jan Hus*) a rovněž *Jan Žižka* P. Čorneje (2019). Jiné téma zastupuje kolektivní *Jan Rudolf Černín a jeho Krásný Dvůr* (2023) či *Rožmberská hrobka* (J. Šindelář, 2022), popřípadě též *Kunětická hora od středověku po současnost* (M. Jiroušek, 2021). Každý – i sebepodrobnější – výčet však nutně zůstává jen nástinem.

Obecně k tematice míst paměti patří kolektivní dílo *Paměť míst, událostí a osobností: historie jako identita a manipulace* (2011) či studie M. Hrocha v knize *Česká paměť – Národ, dějiny a místa paměti* (2014).